

Hűtőtornyok áramért

Két szerződés aláírásával, nagy értékű árucseré-üzlet jött létre magyar és szovjet vállalatok között. Az Energiagazdálkodási Intézet megbízásából a Translektro 31 millió rubeles exportszerződést kötött a moszkvai Masinoimporttal. Ennek értelmében az EGI fővállalkozásban egy nagy teljesítményű Heller-Forgo hűtőtorny épül Örményországban, a Razdani hőerőműben, ahol két, 300 megawattos erőművi blokk hűtését látja majd el. A hűtőrendszer komplett tervezését az EGI végzi, a gyártás a szovjet partnerrel közösen történik. A hűtőtornyot a magyar tervek alap-

ján és magyar szerelésvezetéssel szovjet vállalatgyártja és építi fel 1991 közepéig. A bordás alumínium hűtőket a Jászberényi Hűtőgépgyár szállítja. A másik szerződést, amely szorosan kapcsolódik a hűtőtorny-üzlethez, a Magyar Villamos Művek Trósz és a Technopromexport cég képviselői írták alá. Ennek értelmében 1989-91 között közel 1 milliárd kilowattóra villamos-áram érkezik hazánkba a hűtőtornyok ellenében, a magyar-szovjet államközi megállapodásokban rögzített áramszállításokon felül.

(MTI)

Üzem a volt laklanyában

Köszegen létesít üzemet a bécsi központú Lift GmbH, amely erre a célra megvásárolta az országhatártól mindössze 2 kilométerre levő régi laktanyaépületet. Az osztrák cég egyik leányvállalatát telepíti Köszegre, azaz százszázalékos a Lifttőkereskedése. A laktanyaépületet és a hozzá tartozó, mintegy 5 ezer négyzetméteres földterületet 6,8 millió forintért vásárolta meg a bécsi cég. Az épület felújítása 130 millió forintba kerül, az idén erre a célra 25-27 millió forintot fordít a törzstőkéből az osztrák vállalkozó.

A „Koncz-ügy” nem helyi perpatvar

„Nem Koncz János személyéről, nem közte és a múzeum dolgozó közötti vitáról, nem holmi helyi perpatvarról, tyúkpórról van szó, hanem arról, hogy miközben megújulásról, reformról beszél az ország, az MSZMP vezetői is, ezekben súlyos politikai hibákat vétnek. Az a módszer, ahogy Koncz Jánost a múzeumba helyezték, nem csupán az MSZMP hitelét rontja. Sokkal nagyobb a tét: az emberek elveszítik hitüket a közmegegyezés lehetőségében. Helyi közmegegyezések nélkül pedig nem lesz országos közmegegyezés sem” — mondta a frissen újjáalakított szakszervezeti titkár, Horváth Ferenc régész, a Móra Ferenc Múzeum szakszervezeti bizottságának tegnapi ülésén.

Istvánnak, a megyei pártbizottság első titkárának, Vastagh Pálnak, valamint több sajtóorgánumnak (a Délmagyarország június 14-ei számában ismertették).

„Felügyeleti szervünk 1989. június 1-jével új álláshelyet létesített, melynek keretében új, az egész megyét érintő kulturális feladatok megoldásával bízott meg. Ez az álláshely nem muzeológiai — gyűjtés, megőrzés, feldolgozás — kérdések megoldására hivatott, tehát betöltéséhez nem kell szakirányú képzettség. Az álláshelyre adott bért meg nem terheli az intézet költségvetését. Elfogadtam a személyi javaslatot, mely önként szűles körű ellenérzést váltott ki. Az új munkatárs fizetését az intézményünkben dolgozó tudományosan minősített kollégák béréhez arányosítottam. Kétségteljesen jelentkező bérfeszültségek feloldására igyekeztünk megkeresni a pénzügyi fedezetet. Megköszönöm jószándékukat, a múzeum érdekében kifejtett tanácsait, ám tiltakozásuknak nem tudok helyt adni” — írja Trogmayer Ottó.

Marosvári Attila (TDDSZ-bizalmi) ismertette az szűlésen a múzeumi dolgozók véleményét az ügy eddigi sajtóvisszhangjáról.

Ottót) a megyei tanács vagy esetleg a megyei pártbizottság képviselői megkérték, hogy vegye ide Koncz Jánost. Ő pedig idevette. (Népszabadság, június 15.). A személyes összefonódáson alapuló és a lekötözött beosztottak sakkban tartására építő gyakorlat mindenki számára ismerős lehet. . .

Közpénzen

„Már jó ideje hallani lehetett a híreket, hogy a tanárképző főiskola főigazgatói, majd a JATE neveléstudományi tanszékvezetői székek biztos várományosa (ti. Koncz János). Szóba került a Somogyi és az egyetemi könyvtár igazgatói pozíciója is, s csak ezután — alighanem már kényszerűségből — került a múzeumba, az 1989 júniusában, kimondottan számára kreált beosztásba. S hogy ő kereste és találta volna magának ezt az állást (ezt a változást maga kezdeményezte) — nyilatkozta Vastagh Pál, a DM június 9-ei számában). Lehet, de ez nem egyszerű álláskereső volt. Mert vajon mivel fordult már elő, hogy munkahely-változtatása esetén utána küldték volna a fizetést? . . . Ha figyelembe vesszük, hogy a múzeum tudományos munkatársainak bruttó fizetése — az áprilisi béremelés óta! — átlag 13 ezer forint, akkor Koncz János 26 ezer forintos fizetése bizonyára tényleg nem tekinthető „hallatlanul” magának. Mégis megjegyezzük: az övének csupán a megyei múzeumigazgatói börtékjába kerül nagyobb összeg. . .

„Vajon mi az oka, hogy a neveléstudományok kandidátusa nem szakterületén kíván elhelyezkedni? . . . Vajon Koncz János, aki nem találta erkölcsösnek az MSZMP Politikai Bizottságtól kapott ösztöndíja felhasználását, és nem kívánta tovább terhelni a pártkasszát, azt már erkölcsösnek tartja, hogy június 1-jétől kezdve állami pénzen, tehát szintén közpénzen fiktív munkát végezzen? . . .

A múzeum dolgozói az szűlésen ad hoc bizottságot választottak, amelynek tagjait azzal bízták meg, hogy az ezután szükségesnek mutakozó gyakorlati teendőket elvégezzék a „Koncz-ügyben”.

S. E.

Milyen Szegedet akarunk?

„...ha leporoljuk magunkat...”

Aktuálisnak tartom végre Szegedről beszélni, amint ezt kezdte meg „Anderle Ádám” folytatásos cikkében. Ez az a pont, ahol konkrétan lehetne kapcsolódni a nemzeti újjászüléshez. Hitem szerint a rendben lévő, autonóm közösségek, köztük a városok adnak igazi képet saját magunkról.

Azzal kezdem, hogy emlékezem egy kurta, de maig élénken élő alkalmi beszélgetésre Cserhádi István professzorral, nem sokkal az MSZMP KB-ba történt megválasztása után. Magam is azt gondoltam, hogy ez a gesztus — hiszen még nem sejtettük a néhány év múltán bekövetkező változásokat —, lehetőséget ad a szegedi értelmiség általános és hasznos közreműködésére a város korábbi szellemi arculatának újból való kialakításához. Elindultunk ezen az úton, s az akkor panaszkodó professzor, aki hamarost szemrehányásokat kapott, bimbózó kezdeményezéseit, felvetéseit, már nincs közöttünk.

Az első dolog, amit felvetnék, hogy a városi értelmiségnek, kivált a tudomány jelesének jelentős közéleti szereplést kell biztosítani. A szellemiség építése nem bízható megoly jószándékú iparosokra, kereskedősegekre sem, akik itt-ott verset is írnak. Persze szükség van Cserzy Mihályokra is. Magas szellemiséget a történelem során mindenütt a nagy szellemek fakasztottak. Nos, a mi legutóbbi évtizedeink a vízbe dugott fátylak kora, s ezt leginkább az bizonyítja — ez egy másik vita —, hogy a város alig, vagy senkit nem tisztelt meg a diszpolgárság kitüntetésével. Nem hiszem azonban, hogy ez a jelenség páratlan, inkább, hogy ez országos jelenség. Legfeljebb azt lehet megállapítani, miszerint Szeged jelentősen vesztett korábbi rangjából. Igaz más nagyobb városok, mintha erőteljesen lépkedtek volna hozzánk képest. De ez csatlóka! Ha megnézzük hová jutottak, különösebb mela-búra okunk, legalábbis ezért, nincs. A gyökerek tehát máshová vezetnek. Hazánkban a trianoni csonkítás után nem maradt igazi város, s ez még közelebb hozta hozzájuk Budapestet, mely csak ritkán inspirált helyi alkotásra. Még a szegedi szellemiség jelei úgyahogyan fellelhetők a felszabadulásig, de azután már az értelmiség tudatos kirekesztése, a mára már már álláshatává vált politika új kezébe tette a város sorsát.

Még azon sem vitatkoz-nék, hogy az itteni vezetők rosszabbak lettek volna ebből a szempontból, mint más városokéi. A központosítás megfojtotta az autonóm életet, a szellemi élet, a gazdaság, de még a sport terén is szociálfederalista

Megjött az első hozzászólás Milyen Szegedet akarunk? című, Anderle Ádamtól közzét vitaindító cikkünkre. Várjuk olvasóink további írásait.

jelleg uralkodott el. Volt régen egy mondás: „Messze Bécs, messze a császár!”. Az ukáz megtette a magáét: még teljesebb igazodás Pesthez, a központhoz, és még nagyobb hatalom a helyi vezetők kezében. És persze a lehető legformálisabb demokrácia, a „mi kutynak kölyke” — kontraszelektív filozófiája lett az úr. Ami furcsa: ettől még nagyon sokan szerették városukat, azok is, akik hibát hibára halmoztak és azok is, akik kiűzték szülővárosukból. Jelenség: nemcsak Szegednek, de minden valamirevaló városnak van Pesten baráti köre. Mindezt azért kell elmondani, mert itt nem pusztán szegedi kérdéskör van szó, hanem az egész országot végre demokratikus és értelmesen rá kellene szabni a trianonnal szentesített, belátható időn belül fel nem oldható „provizóriumra”. Az egész országot kell rendbetenni ahhoz, hogy Szeged és a többi városunk európai értelemben vett életet élhessen. Ezt elősegíteni itt nemes dolog és értelmes öntevékenység, a „nagy dolgokban” való céltalan túrkálás helyett.

A piacok, bár látszólag távol esnek a szellemiségtől, fontos dolgok. Valaha évekig jártam el naponta többször is a Dóm tér mellett. Néha oly jól esett megállni és körbetekinteni. Azután a kultúra nevében elcsúfították az egészet. Hiányzik! És az sem utolsó, hogy a Nemzeti Pantheon nagyjai állandóan egy „vasraktárba” néznek. Ilyen „csekélyeség” volt képtelen felfogni mindmáig a város vezetősége.

Azt persze nem hiszem, hogy döntő gazdasági jelentőségű lenne a megtűrt, esetleg segített népi piacoknak. Más a szerepük, amint a párizsi Bolha-piac sem a francia gazdaság erőforrása. De legalább a segítség megadhatná azt a förtelmes pazarlást, amit egy tisztességes „second hand”, hogy őszerezt ne mondjak, megtehetne az előkelő játékos MEB és BAV — nem helyett, de mellett. A piacokon levő nép bizalmat és megértést sugározhat, ha nem kell tartani az örökké firtató rendőri és más tekintetek miatt. Minek nagyolni ott, ahol méga hatalmasok is relative szegény emberek. De hát ezt sem mi találunk ki. Legalábbis erre utalnak a szép lassan elsovasztott, neves szegedi piacok.

Nem merült fel, de kérdem — és mit kezdünk a

nyakunkba varrt betonvárosokkal? Azt gondolom, hogy ez egy nagyon fontos kérdés, s nem ártana, ha éppen Szeged tenne kezdeményező lépéseket az itteni körülmények javítására. Tudom, a város kirakat is, de elsősorban nem az, hanem az állandó lakosok életének színtere. Nota bene: Szeged elég szép belülről, hogy mostmár egy ideig a periferiára tegyük a hangsúlyt. Ezt fontosabbnak érzem, mint az egész országban, így itt is kialakult nagyság utáni hajszát, a környezet erőszakos beolvasztását. Az ismeretlen orosz költő írta 1812-ről: „Már ember, jó, kocsi sincsen, így verte meg őket az Isten”, bennünket pedig a fejkvótával, aminek „eredményei” most sokszor bánatunk, elégedetlenségünk forrása. Nekünk meg pénzünk nincs már!

Végül egy vallomás: nem vagyok szegedi, csupán 40 éve lakom a várost, és már nagyon-nagyon régen több nekem, mint szülővárosom, Budapest. Ha utam a Victor Hugo utcába vezet, mindig megállok a tábla előtt, melyen Kossuth Lajos szavai állnak: „Szegednek népe, nemzetem büszkesége. . .”, de a többit elhagyom. Nem vagyunk árva sem a világban, sem itt a városban, mert meggyőződéssel valom: lehet szeretni ezt a várost, mert csodálatos egy-ség, s ha leporoljuk magunkat, ragyogó szelleme rögvest előtűnik. Csak fogjunk hozzá!

Marosi János

A helyi gyakorlat nem változott

Idézetek néhány más, tegnap elhangzott hozzászólásból: Zombori István történész-muzeológus: „Olyan emberek, akik — szavaik szerint — az ország megújításán fáradoznak, mint Vastagh Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja is, itt, helyben az elmúlt évtizedek legdurvább, legprimitívebb eszközeivel folytatják az eddigi gyakorlatot.”

Lengyel András irodalomtörténész-muzeológus, a múzeumi MSZMP-alapszervezet titkára: „A jelenlegi helyzetben ez a gyakorlat még akkor is az MSZMP ellen dolgozik, ha a mozgatói, realizálói az MSZMP helyi vezetői. Mivel a döntéssel, Koncz János idehelyezésével az alapszervezet nem ért egyet, a vezetőség múzeumi munkatársai megfontolják, hogy lemondanak tisztségükről.”

Nos, ennyit a tegnapi múzeumi szb-ülés hangulatáról, és most idézzünk dokumentumokból.

Válaszol az igazgató

A gyűlés elején ismertették Trogmayer Ottó múzeumigazgató válaszeletét arra a petícióra, amelyet a múlt héten a múzeumi dolgozók 99,9 százaléka aláírt, és amelyet az igazgató mellett elküldtek a megyei tanács elnökének, Lehmann

Bérfejlesztés a vasútnál

Az ideai bérfejlesztésről és a negyvenórás munkahétre áttérés feltételeiről tanácskozott hétfőn a vasutaszakszervezet központi vezetősége.

Július 1-jétől 528 millió forintot oszthatnak szét a vasutasok bérfejlesztésre. Ebből 128 millió a tervezett bérkölségnövekmény, s 400 millió forint az az összeg, amelyet központi forrásból kap a vasút a kormány-SZOT legutóbbi találkozója, valamint az Országos Érdekegyeztető Tanács június 2-ai ülésén született megállapodás szerint. A vezérigazgatóság által előterjesztett javaslatban a bérarányos felosztás szerepelt, ám a vitában ezt többek megkérdőjelezték, mondván: továbbra is megmaradnak a területi aránytalanságok, ha a bértömeg és nem pedig a létszám képezi a béremelés alapját. Természetesen elsősorban azok vitatták ezt a módszert, akik olyan vasútigazgatóságot képviseltek, ahol a bérek a vasúti

átlag alatt vannak. Mások arra figyelmeztettek, nem lehet eltekinteni az ország különböző területein kialakult bérarányoktól, attól, hogy a bérek a foglalkoztatási szinttől is függnek. Azért sem lenne szerencsés létszamarányosan elosztani a pénzt, mivel ez egyáltalán nem ösztönözná a gazdálkodókat a létszám racionális felhasználására. Vita alakult ki abban is, hogy a nyolc százalékot teljes egészében az alapbér növelésére fordítsák-e, vagy pedig ennek egy részét, 2 százalékot a mozgóbéréknél használják fel. A vitát követő szavazáson végül is a testület úgy döntött, hogy a bérfejlesztésre szolgáló összeget bérarányosan osszák fel, s ebből 6 százalékot az alapbér növelésére fordítsanak, kettőt pedig mozgóbérral jellemezve költsenek el a gazdálkodó szervezetek.

A 40 órás munkahét bevezetésével kapcsolatban is voltak vitás kérdések. Többen nem értékelt egyet az-

zal, hogy folyamatosan, a szervezési és egyéb feltételek meglétekor álljanak át a szolgálati főnökségek és más vasúti üzemek a 40 órás munkahétre. Az a vélemény fogalmazódott meg, hogy a rövidebb munkaidő lépcsőzetes bevezetése feszültségeket okoz majd az egyes munkahelyek között. Ez az álláspont végül is elszigetelt maradt, és a nagy többség arra szavazott, hogy július 1-jétől, a feltételek megteremtését követően fokozatosan, de legkésőbb 1990. január 1-jéig minde-nyütt vezessék be a MÁV-nál a 40 órás munkaidőt.

A tanácskozást követően Urbán Lajos, a MÁV elnök-vezérigazgatója az MTI munkatársát tájékoztatta a vasút jelenlegi helyzetéről, nehézségeiről. Elmondta, hogy a MÁV minimális nyereséget tervezett erre az évre, összes bevételeinek mindössze másfél ezrelékét: 300 millió forintot. Am ez a szinte névleges összeg a MÁV-veszélybe került a MÁV-

ot ért kedvezőtlen hatások miatt. Ilyen például az a tény, hogy a hetven éven felüli nyugdíjasok ingyenes utazása fejében egy fillér állami árkiegészítést sem kap a MÁV, s ez körülbelül 300 millió forint veszteséget jelent ebben az évben. Kedvezőtlen az is, hogy azután a 400 millió forint után, amelyet központi keretből bérfejlesztésre kapott a vasút, mintegy 173 millió forint társadalombiztosítási járulékot kell fizetni. Ugyancsak megterheli a vasút pénztárcáját, hogy a vasúti munkán foglalkoztatott honvédek órabérét az eddigi 50 forintról 100 forintra kellett felelni. Ez összességében 100 millió forintot kiadna lesz ebben az évben.

Urbán Lajos nyomatékosan kijelentette: a vasút vezetése mindent megtesz annak érdekében, hogy az év végére pozitív szaldó alakuljon ki. Több ösztönző intézkedést hoztak a MÁV bevételeinek növelésére, a munka hatékonyságának javítására. (MTI)

Urbán Lajos nyilatkozata